

RAADSVOORSTEL:

2009-2010

Ons kenmerk: RO 09.1994959

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Gedifferentieerde rioolheffing

Groningen,

Aan de raad,

In het door uw raad op 17 december 2008 vastgestelde Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) is uitgesproken dat Groningen streeft naar een duurzaam stedelijk waterbeheer. Deze ambitie is in het GWRP vertaald naar concrete doelen en bijbehorende maatregelen. Eén van de maatregelen is het zoveel mogelijk scheiden aan de bron van schoon water, zoals hemelwater en afvalwater. Dit is een verantwoordelijkheid van de gemeente, maar sinds de komst van de ‘Wet Bekostiging en Verankering Gemeentelijke Watertaken’ in 2008 en de ‘Waterwet’ vanaf 2009, ook van de individuele lozers.

Bij de in bovengenoemde wetten geformuleerde zorgplicht hemelwater kan de gemeente ervoor kiezen om hemelwater wel of bewust niet aan te sluiten op de riolering.

In het raadsvoorstel ‘Groninger Water en Rioleringsplan 2009-2013’ kenmerk RO 08.1738325, is de volgende passage opgenomen:

Begin 2009 starten we met het uitwerken van een gedifferentieerd rioolrecht. Hierbij betalen de eigenaren van percelen die een groot verhard oppervlak af laten stromen op het gemengde rioolstelsel een hoger rioolrecht. Deze percelen zorgen namelijk voor een grote belasting van het rioolstelsel bij regenval, wat leidt tot overstorten op de vijvers. Het principe is dus: de vervuiler betaalt.

Bij het uitwerken van de gedifferentieerde rioolheffing rees de vraag of dit het beste instrument is om te realiseren dat het hemelwater niet via het vuilwaterriool wordt afgevoerd. Om deze reden zijn er in dit voorstel drie opties beschreven.

Bij een gedifferentieerde rioolheffing bestaat de heffing uit een vast basistarief en een flexibel deel dat is gebaseerd op aantal vierkante meters verhard oppervlak. Er kan bijvoorbeeld worden gewerkt met een basistarief dat voor 45% bestaat uit afvalwater

en voor 55% uit hemelwater. Eigenaren met een verhard oppervlak kleiner dan bijvoorbeeld 500 m² betalen het basistarief van € 134,--. Voor deze categorie verandert er niks. Eigenaren van verharde oppervlakken groter dan bijvoorbeeld 500 m² gaan per m² betalen. Dit kan bijvoorbeeld de volgende heffing opleveren voor een perceel van 1800 m².

- basistarief:	€ 134,--
- flexibel tarief:	€ 390,--(gebaseerd op 1.300 m ² en een flexibel tarief van € 0,30/m ²)
totaal	€ 524,--

(het tarief van € 0,30/m² is ter indicatie)

Bij de huidige heffingssystematiek is het in het Groninger Water- en Rioleringsplan opgenomen tarief voor 2010 € 134,-- (vastgesteld tarief voor 2009 is € 127,75), ongeacht of het verhard oppervlak bijvoorbeeld 150 m² of 15.000 m² is.

Een ander instrument is een verordening voor afvoer van hemelwater en grondwater. De toepassing van deze verordening is mogelijk gemaakt in vorengenoemde wetten. De VNG heeft een modelverordening gemaakt die als basis kan dienen bij de uitwerking voor Groningen. Hieronder zijn drie opties beschreven. Twee van de opties zijn een variant op de gedifferentieerde rioolheffing, de derde optie behandelt de verordening voor afvoer van hemelwater en grondwater.

Optie 1 Gedifferentieerde heffing voor perceeleigenaren met een groot verhard oppervlak die lozen op een gemengd rioolstelsel.

- Het uitgangspunt bij deze variant van de gedifferentieerde heffing is dat degene die veel regenwater loost op het gemengde rioolstelsel, hiervoor betaalt. Er wordt immers schoon hemelwater vermengd met afvalwater. Schoon water uit het gemengde rioolstelsel houden is het doel; daarom is het gedifferentieerde tarief van toepassing op de grote oppervlakken die lozen op het gemengde rioolstelsel. Door het tarief te differentiëren naar een basistarief en een flexibel tarief per m² verhard oppervlak kunnen perceeleigenaren worden gestimuleerd om het hemelwater te scheiden van het afvalwater. Het is echter de vraag of de financiële prikkel die hiervan uitgaat voldoende hoog is om daadwerkelijk tot maatregelen over te gaan. Met het geld dat de tariefdifferentiatie oplevert, kan de gemeente extra gescheiden stelsels (of andere voorzieningen) aanleggen, waarmee de gescheiden aangeboden stromen kunnen worden verwerkt. Als een perceeleigenaar zijn/haar hemelwater gescheiden aanbiedt, betaalt hij/zij alleen het basistarief. Nadeel van deze benadering is een vorm van rechtsongelijkheid: perceeleigenaren met een groot verhard oppervlak die het hemelwater lozen op een gescheiden stelsel of op het oppervlaktewater, betalen het basistarief; het gedifferentieerde tarief is bij deze variant alleen van toepassing op hen die lozen op gemengde stelsels.

Optie 2 Een gedifferentieerde heffing voor alle perceeleeigenaren met een groot verhard oppervlak.

- Uitgangspunt hierbij is dat het niet uitmaakt waarop het verhard oppervlak afwatert; er wordt betaald voor de hoeveelheid verhard oppervlak. Bij deze optie kan het principe ‘de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’ worden toegepast.

Deze optie draagt niet direct bij aan het doel schoon water uit het riool houden omdat alle afvoerroutes (gemengd stelsel, gescheiden stelsel en oppervlakte-water) gelijk worden belast. De enige manier voor perceeleeigenaren om de heffing te verlagen is door de hoeveelheid verharding te beperken. Dat kan bijvoorbeeld door parkeerterreinen met doorlatende verharding aan te leggen of door het aanleggen van groene daken.

Optie 3 Het gebruik van de ‘verordening afvoer hemelwater en grondwater’.

- Met een verordening kan de gemeente gebieden aanwijzen waar het niet is toegestaan hemelwater of grondwater te lozen op het vuilwaterriool. Bij het toepassen van deze verordening geldt indirect het principe ‘de vervuiler betaalt’. De lozer zal een investering moeten doen op eigen terrein, afhankelijk van de situatie ter plekke. Uitgangspunt hierbij is dat de lozer voldoende tijd krijgt om zijn lozingsgedrag aan te passen en dat de gemeente hem/haar hierbij helpt. De hulp van de gemeente bestaat uit een vast aanspreekpunt, advies en eventuele ondersteuning in de vorm van subsidies. Met deze optie kan heel gericht het doel ‘schoon water uit het vuilwaterriool houden’ worden bereikt. Daarnaast kan in deze verordening ook worden geregeld dat perceeleeigenaren moeten meewerken aan het afkoppelen van verharde oppervlakken, als de gemeente in het kader van een rioolrenovatie een gescheiden rioolstelsel aanlegt. Het voordeel van het toepassen van de verordening is dat het heel doeltreffend is en er heldere prioriteiten gesteld kunnen worden. Zo kunnen de gebieden waar de hemelwaterlozing de meeste problemen veroorzaakt, hetzij voor de waterkwaliteit (als gevolg van overstorten), hetzij voor de waterkwantiteit (water op straat/afvoerproblemen), als eerste worden aangepakt. Dat kan bijvoorbeeld door parkeerterreinen met doorlatende verharding aan te leggen of door het aanleggen van groene daken. De verordening kan worden ingezet als laatste dwangmiddel, maar de kern van deze aanpak zit in het op basis van participatie en samenwerking bereiken van het gewenste resultaat.

Conclusie.

Wij stellen voor om voor optie 3 te kiezen. Het belangrijkste argument hiervoor is dat met het uitvoeren van deze optie het beste het doel ‘schoonhouden van schoon hemelwater’ bereikt kan worden. Hierbij kunnen alle beschikbare instrumenten worden ingezet, zoals groene daken, doorlatende verharding en het aanleggen van waterbergingsgebieden etc. Optie 1 achten wij minder kansrijk vanwege de mogelijke rechtsongelijkheid. Daarnaast is het de vraag of de financiële prikkel voldoende is om aan te zetten tot actie. Optie 2 dient een ander doel; waarschijnlijk zal deze optie ervoor zorgen dat er meer groene daken worden aangelegd en meer doorlatende

verharding, maar het belangrijkste effect is het herverdelen van de lasten. Dit laatste is in het in december 2008 vastgestelde Groninger Water- en Rioleringsplan geen doel op zich.

Uitgangspunt hierbij is dat wij de aanpassingen doen in het openbare gebied en de lozer op eigen terrein.

We plannen en voeren onze werkzaamheden uit binnen de in het GWRP vastgestelde financieringsystematiek. Binnen deze systematiek wordt rekening gehouden met langjarige planningen die met betrekking tot water en riolering gebruikelijk zijn. Daarbij bedraagt het rioolrecht per 1 januari 2009 € 127,75. Uw raad heeft in september 2008 een voorbesluit genomen om het rioolrecht vanaf 2010 structureel met € 2,60 te verhogen ten behoeve van een goed, robuust en duurzaam water- en rioleringsysteem. Het uitwerken van de verordening levert een bijdrage aan dit doel. Het werken met de verordening leidt niet tot extra kostenverhoging.

Het gebruik van de verordening hemelwater en grondwater begint bij het goed onderbouwd formuleren van de zorgplichten voor het hemelwater en het grondwater in het gemeentelijk rioleringsplan. Dit hebben we gedaan in het Groninger Water- en Rioleringsplan. Vervolgens kan de verordening met regels voor het lozen van hemelwater en grondwater voor het totale grondgebied van de gemeente worden opgesteld. Tenslotte kan de verordening regelen dat we gebieden kunnen aanwijzen, waarbinnen het niet is toegestaan hemelwater of grondwater te lozen op het openbaar vuilwaterriool. We willen dan dat binnen een redelijke termijn het lozingsgedrag wordt aangepast, zodanig dat eigenaren de werkzaamheden maximaal in hun onderhoudsprogramma's kunnen meenemen. Wij denken aan een overgangstermijn van vijf jaar.

De voordelen hebben we hiervoor onder optie 3 beschreven.

Om het aanleggen van groene daken te stimuleren wordt er gewerkt aan een aparte stimuleringsregeling. Deze stimuleringsregeling wordt in een separaat voorstel voorgelegd aan uw raad.

Voor beide opties van de gedifferentieerde rioolheffing en ook de verordening geldt dat het vanuit een kosten - baten perspectief niet realistisch is om toe te passen voor het terugdringen van de verhardingen in particuliere tuinen. Om het terugdringen van die verharding te bereiken willen wij samen met de waterschappen en het waterbedrijf een campagne starten die is gericht op alle inwoners van de stad. Het doel van deze campagne is bewoners bewuster te maken van hun omgang met water. Een eerste aanzet hiertoe hebben we al gedaan met de brochure 'Water in Stad'. Tevens willen wij met deze campagne aansluiten bij de landelijke campagne 'goed rioolgebruik' die start in november 2009.

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. geen gedifferentieerde rioolheffing te introduceren;
- II. het college opdracht te geven tot het uitwerken van de verordening afvoer hemelwater en grondwater voor de gemeente Groningen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

H.P. Bakker.